

~ **nativna nastava**

INTERKULTURALNI ŠKOLSKI SAT

U ZAGREBAČKIM OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA

Kako izgleda školski sat kad nastavu preuzme glazbenik iz Senegala, slikarica iz Ukrajine, prevoditeljica iz Nepala, student, aktivist iz Turske? Kako izgleda raspjevana geografija kad ju predaje pjevačica iz Kameruna, a kako kad učimo o sličnostima jezika, kulture i povijesnih okolnosti koje povezuju Hrvatsku i Bliski Istok s profesorom iz Iraka?

Svakodnevno prolazimo pored naših novih susjeda, a koliko znamo o migracijama i ljudima koji su započeli novi život daleko od svoje domovine. Zašto je važno boriti se i vjerovati u svoj san i kako zapravo izgleda gradnja novog života daleko od doma, obitelji, prijatelja?

Samo jedan školski sat iskustvenog, poticajnog i kreativnog učenja, 45 minuta u kojima se različitosti susreću i nadopunjuju, omogućit će učenicima putovanje na kojem će upoznati različite kulture, običaje, umjetničke izražaje koji će pridonijeti zajedničkom kvalitetnijem suživotu koji je temelj inkluzivnog, integriranog društva. Ideja projekta je da kroz dijalog i dijeljenje prostora zajedničkog stvaranja i bivanja učimo jedni o drugima, povezujući se, prepoznavajući te razumijevajući univerzalnost ljudskosti u svima nama.

SENEGAL

UKRAJINA

IRAK

TURSKA

NEPAL

KAMERUN

GAMBIJA

MALAVI

Alternativna nastava poticajan je susret učenika osnovnih i srednjih škola s drugačijim kulturama, običajima, ljudima: umjetnicima, intelektualcima, aktivistima iz raznih dijelova svijeta, našim novim sugrađanima — migrantima, koji postaju naši učitelji u interkulturnom dijalogu. Prostor je to upoznavanja, razgovora, stvaranja i učenja o novim kulturnim, etničkim, jezičnim i vjerskim identitetima kroz raznolike umjetničke prakse i dijalog koji potiče raznolikost i međusobno razumijevanje te doprinosi smanjenju predrasuda stvarajući preduvjete za izgradnju pravednog i inkluzivnog društva.

Kompetencije i način komunikacije koji razvijamo u djetinjstvu i mladenaštvu, odredit će i naš senzibilitet i odnos prema nepoznatim kulturama i ljudima, način na koji osjećamo, mislimo i razumijemo osobe koje ne pripadaju našoj kulturi.

SAT GLAZBENE KULTURE

ZASVIRAJ DJEMBE BUBNJEVE!

COMMI BALDE KOUYATE je glazbenik, kantautor, tekstopisac rodom iz Senegala, a zadnjih 10 godina je Zagrepčanin.

Odrastao je u obitelji glazbenika, njegova majka je pjevačica pa za sebe kaže da mu je glazba u krvi. Prije 8 godina osnovao je svoj bend koji se zove Kaira Kela što u prijevodu znači mirotvorac. Stilski se radi o kombinaciji tradicijske glazbe zapadne Afrike i moderne glazbe.

U bendu je Commi autor pjesama, pjeva i svira djembe bubnjeve, tradicionalni zapadnoafrički instrument.

Kako djembe bubnjevi zvuče i kako se sviraju učenici će iskusiti na alternativnom satu s Commijem, a kroz učenje instrumenta osjetit će dašak zapadne Afrike i izvornog afro ritma te će dijelom upoznati i kulturu iz koje Commi dolazi.

Pjevali smo jako lijepe pjesme. Naučio sam jako puno toga. Oni koji su došli iz Afrike i donijeli nam sve ovo, želim im sve najbolje.

— TONI, OŠ IVANA GUNDULIĆA

DANAS PJEVA MAKU!

MAKU je glazbenica i dolazi iz Malavija, male afričke države poznate kao "Toplo srce Afrike" zbog ljubavnosti i gostoljubivosti njezinih stanovnika. Maku je mlada žena koja svoju strast za glazbom njeuguje od djetinjstva. U Hrvatskoj je našla svoj novi dom, ali i svoju novu publiku.

Maku će učenicima održati mali koncert svirajući afričke i poneku hrvatsku pjesmu. Učenici će saznati ponešto i o ovoj maloj državi u jugoistočnoj Africi s predivnim jezerom Malavi, domom tisuća šarenih riba koje ne postoje nigdje drugdje na svijetu, čudesnih nacionalnih parkova koja su još uvijek očuvana staništa divljih životinja te o malavijskoj bogatoj kulturi i tradiciji.

Mislim kako bi trebali imati više ovakvih iskustava jer su zanimljiva i puno nas mogu naučiti o drugim ljudima i njihovim problemima.

SAT LIKOVNE KULTURE

DOŽIVI TRADICIONALNO UKRAJINSKO SLIKARSTVO!

LYDMILA VOLOSHYNA je stručnjakinja za marketing, ali i slikarica rodom iz Ukrajine, regije Dnjipropeetrovska u kojoj se nalazi selo Petrykivka, poznato po tradicionalnom ukrajinskom stilu dekorativnog slikarstva. Ovu posebnu tehniku slikanja naučila je još u djetinjstvu. Lydmila deset godina živi u Zagrebu

Dekorativno Petrykivsko slikarstvo posebnost je ukrajinske narodne umjetnosti koja je i danas vrlo aktualna. Ranije su njime bile oslikane kuće, glazbeni instrumenti i kućanski predmeti. Danas se elementi oslikavanja mogu vidjeti na raznim stvarima od automobila do mobitela. Od 2013. godine Petrykivsko slikarstvo, uvršteno je na listu UNESCOVE nematerijalne kulturne baštine.

Kako iz palete osnovnih boja; žute, crvene, plave i zelene nastaju vedre i razigrane slike cvijeća, bilja, fantastičnih ptica i životinja te kako se slika prstima, štapićima i kistovima i što je „košačka“, a što je „cibuljka“ doživite i isprobajte na jedinstvenom alternativnom satu ornamentalne ukrajinske umjetnosti.

Naučila sam o ukrajinskoj umjetnosti i da dok slikaš, samo se moraš opustiti i naslikati ono što poželiš jer mašti nema kraja. Želim još ovakvih satova jer je bilo zanimljivo i zabavno.

— NINA, OŠ DOBRIŠE CESARIĆA

SAT RAZREDNE ZAJEDNICE

OSNAŽIMO SE ZAJEDNO!

LJILJANA OSTRIŽNA je psihologinja, likovna terapeutkinja i umjetnica koja radi u modernim tehnikama crtanja. Prije dvije godine došla je u Hrvatsku iz grada Harkova u istočnoj Ukrajini. Vodi seminare i treninge za djecu i mlade na temu osobnog razvoja i izgradnje, povezivanja i osnaživanja zajednice u obrazovnim grupama te likovno-terapeutske susrete za sve dobne skupine.

U sklopu alternativnog sata učenici će putem igara i vježbi iz dramske pedagogije te rada s grupom, isprobavajući timske zadatke i izazove, učiti i poboljšavati osobne životne vještine, ali i osvještavati važnost zajedništva i suradnje što u konačnici doprinosi dubljem razumijevanju sebe i drugih, osobnom rastu i razvoju, ali i kvaliteti grupe razredne dinamike.

RASPJEVANA GEOGRAFIJA

POUABE NDEUGOUE OCTAVIE FLORETTE

dolazi iz Kameruna. Već 12 godina živi u Hrvatskoj i radi kao frizerka. Jedna je od osnivačica Panafričkog društva u Hrvatskoj (PADUH) koje se zalaže za poboljšanje statusa afričkih državljanina u Hrvatskoj i stjecanje boljih prava. Bila je i potpredsjednica društva od 2021. do sredine 2023. godine.

S Florette će učenici putovati Afrikom. Od osnovnih znanja do zanimljivosti i posebnosti tog divnog, bogatog kontinenta, učenici će upoznati Afriku kroz autentične priče o tradiciji, jeziku, kulturi i ljudima. Posebna stanica putovanja bit će Kamerun koji će učenici imati priliku bolje upoznati uz posebna začina alternativnog sata — pjevanje na jednom od kamerunskih jezika.

Bilo je zanimljivo slušati osobu koja se preselila tako daleko i pričala o svom životu. Sviđa mi se što je bila sigurna u sebe i s oduševljenjem pričala o svom odrastanju i životu u Africi. Super pjeva! — SARA, OŠ BOROVJE

BLIZINA IRAKA

NAWAR GHANIM MURAD student je poslijediplomskog studija lingvistike na Sveučilištu u Zagrebu. Diplomirao je engleski jezik na Sveučilištu u Mosulu (Irak), a poslijediplomski studij završio je na Odsjeku za engleski jezik Filozofskog fakulteta u Zagrebu. U fakultetskoj knjižnici osjeća se kao kod kuće. Bavi se prevođenjem s arapskog na engleski i s hrvatskog na arapski.

Nawar će učenicima približiti svoju zemlju, podijeliti s njima svoju osobnu priču o odrastanju i mladenaštvu u Iraku u vrijeme mira... Učenici će naučiti štošta o dugoj iračkoj povijesti, iznimnoj kulturi, bogatoj tradiciji i arapskom jeziku i pismu. Uz stare priče Bliskoga istoka učenici će otkriti vrijedna kulturna bogatstva Iraka, zemlje koju mnogi povezuju samo sa slikama rata.

„Često se ovdje susrećem s pitanjem zašto Hrvatska? Mogu reći – zašto ne? Hrvatska mi je ponudila baš ono što sam želio studirati, a i blizu je Iraka. Mnogo ljudi ovdje ne zna koliko zapravo ima država između Hrvatske i Iraka, začude se kada im kažem brojku.“

Voljela bih da nam još dođu drugi ljudi iz različitih država jer mislim da je korisno kad učimo o drugima koji su toliko daleko, a zapravo toliko blizu!

— UČENICA, X. GIMNAZIJA

SAT POLITIKE I GOSPODARSTVA

LJUDI U POKRETU

HÜSEYIN SEMIH ADIGÜZEL rodom je iz Turske, student je prava i 6 godina živi u Zagrebu.

Bio je član Savjetodavne skupine državljana trećih zemalja i osoba migrantskog porijekla u sklopu Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Dobitnik je Priznanja za promicanje mirotvorstva, nenasilja i ljudskih prava 'Krunoslav Sukić', 2022. Suraduje s državnim tijelima i institucijama, gradskim uredom, nevladinim udrugama, europskim i međunarodnim organizacijama koji se bave s temama migracije, integracije i azila. Sudjelovao je u brojnim istraživanjima, okruglim stolovima, konferencijama, treninzima, projektima u kojima je iz vlastitog iskustva dijelio savjete i osobno mišljenje o poboljšavanju, unapređivanju i potrebama integracije u Hrvatskoj.

Dijeleći s učenicima svoje životno iskustvo, izazove, prepreke i svakodnevne borbe Semih će u sklopu alternativnog sata razgovarati o problematici migracija, azila, izbjeglištva, medijskoj reprezentaciji tih tema, te potrebi za informiranim i kritičkim promišljanjem pojmova suživota, integracije i interkulturalnosti.

Sviđa mi se, mislim da šalje odličnu poruku i približava ljude. Rusi predrasude stvorene protiv migranata, azilanata i sl. Možemo samo shvatiti da su i oni ljudi kao i mi.

— UČENIK, HOTELIJERSKO-TURISTIČKA ŠKOLA

SNOVI, HRABROST I ZNANJE

ABDOULIE JOBE - ABBEY dolazi iz Gambije, države u zapadnoj Africi. Gambijci su jako gostoljubivi i odlični domaćini te zbog lijepog i toplog osmijeha dobrodošlice ova je zemlja dobila naziv "Nasmiješena obala Afrike".

Duž obale Gambije prostiru se predivne pješčane plaže, a u dubinu afričkog kontinenta proteže se rijeka Gambija po kojoj je ova zemlja i dobila ime.

Abbey živi u Zagrebu već 10 godina. Diplomirao je sociologiju i engleski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Suosnivač je Panafričkog društva u Hrvatskoj, član je Savjetodavne skupine državljana trećih zemalja i osoba migrantskog porijekla, aktivno je volontirao u Udruzi UP2DATE (Centar za istraživanje, edukaciju i primjenu novih znanja). Prije dolaska u Hrvatsku, bavio se aktivizmom i zagovaranjem ljudskih prava, a godinama je vodio i radijsku emisiju "Heal The Generation" koja se bavila edukacijom i problemima mladih u Gambiji.

Na alternativnom satu Abbey će ukratko predstaviti sebe, kako je i zašto došao u Hrvatsku, a upoznat će učenike i sa svojom zemljom Gambijom. Otvorit će i teme kolonijalizma, prednosti i dobrobiti kulturne i društvene raznolikosti te će razgovarati o važnosti vjerovanja u svoje snove, o hrabrosti i nadi da se snovi mogu ostvariti.

DOM U NOVOM DOMU

SWETA PUDASAINI VRAŽIĆ rođena je u Katmanduu, glavnom gradu zemlje tisuću planina – Nepal. Nakon završene srednje škole u svom rodnom gradu studirala je na Ekonomskom fakultetu te volontirala u Amnesty Internationalu u Katmanduu, što joj je pružilo iskustvo aktivizma i produbilo osjećaj za ljudska prava. Prije 7 godina došla je u Hrvatsku, a novi susreti i prijateljstva uveli su je u projekt Okus doma koji joj je pružio priliku da se razvija i profesionalno i posebice u kulinarstvu. Danas radi kao prevoditeljica za nepalski jezik, članica je savjetodavne skupine državljana trećih zemalja i osoba migrantskog porijekla, no i dalje razvija u usavršava svoju ljubav prema kuhanju nepalско-indijskih jela.

Sa Swetom će učenici osvještavati što znači stvarati svoj dom u novom domu, upoznat će kulturu, tradiciju i posebnosti Nepala te će se dotaknuti problematike i izazova dolaska i rada stranih radnika u Hrvatskoj, posebice iz Nepala.

U ALTERNATIVNOJ NASTAVI DO SADA JE SUDJELOVALO 70 ZAGREBAČKIH OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA.

Ovakvo iskustvo bilo je nikad viđeno i vrlo zabavno za nas učenike jer nam je dalo perspektivu koju sami nikada ne bismo otkrili. Čak i nekoliko sati nakon gostovanja svi smo i dalje pričali o migrantima i ova će nam nastavna lekcija definitivno ostati u pamćenju. Ovakav tip nastave vrlo učinkovito angažira nas učenike i upoznaje sa svijetom u kojem živimo. Iskreno se nadam da ovo neće biti naše jedino iskustvo sa strancima.

— NIKOLINA, XII. GIMNAZIJA

organizacijski tim

Marija Šimoković Sikavica, koordinatorica projekta, marijasimokovic@gmail.com
Marina Čurković, suradnica na projektu, marina.curkovic@cmr.hr
Pavlica Bajsić, ravnateljica Centra mladih Ribnjak, pavlica.bajsic@cmr.hr
Centar mladih Ribnjak, Grad Zagreb

u suradnji s

Gradskim uredom za kulturu i civilno društvo,
Odjelom za promicanje ljudskih prava i civilno društvo,
Gradskim uredom za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba

CENTAR
MLADIH
RIBNJAK

Hvala Nejri Kadić Meškić i Luciji Mulalić

dizajn Stanislav Habjan, crteži Klasja

18—12—2023
Međunarodni dan migranata

20—6—2024
Svjetski dan izbjeglica